

Kultuuriministri määruse „Euroopa Liidu programmi „Loov Euroopa“ kultuuri alaprogrammi projektides osalevate Eesti kultuuriinstitutsioonide toetamise tingimused ja kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel.

Kultuuriministri määruse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) reguleerib toetuste jagamise korda Euroopa Liidu programmi „Loov Euroopa“ kultuuri alaprogrammi projektides osalevatele Eesti kultuuriinstitutsioonidele.

Taotlusvoor on loodud selleks, et aidata kaasa Eesti kultuuri rahvusvahelistumisele ja üleeuroopalisele rahvusvahelisele koostööle läbi Eesti kultuuriinstitutsioonide osalemise Euroopa Liidu programmi „Loov Euroopa“ kultuuri alaprogrammi projektides.

Euroopa Liidu programmi „Loov Euroopa“¹ programmi eesmärk on edendada Euroopa kultuurilist ja keelelist mitmekesisust, kultuuri- ja keelepärandit, ning suurendada kultuuri- ja loomesektorite konkurentsivõimet ja majanduslikku potentsiaali. Programmi kuulub kolm alaprogrammi, millest kultuuri alaprogramm moodustab veidi üle kolmandiku programmi kogumahust. Kultuuri alaprogrammi koostööprojektide taotlusvoorud hõlmavad kogu kultuurisektorit, välja arvatud audiovisuaalmeedia valdkonda. Toetust saab küsida koostööks arhiivide, raamatukogude ja muuseumide, kunstkäsitöö, materiaalse ja vaimse kultuuripärandi, disaini, muusika, kirjanduse, etenduskunstide ning kujutavat kunsti valdkonnas. Toetatakse ka festivale, koolitusi, residentuure ja mobiilsust.

Euroopa Liidu programmi „Loov Euroopa“ kultuuri alaprogrammis osalevatele Eesti osalusega projektidele on Kultuuriministeerium toetust eraldanud ehk kaasrahastust pakkunud alates 2014. aastast. Varem olid toetuse andmise tingimused kehtestatud kultuuriministri käskkirjaga. Eelnõuga kehtestatakse toetuse andmise tingimused määrusega selleks, et tagada ühetaoline ja selge toetuse andmine. Toetuse andmise sihtrühm ja toetatavad tegevused eelnõuga ei muutu, kuid toetuse andmise tingimused muutuvad taotlejale paindlikumaks, võimaldades esitada mitmeaastaste projektide kohta ühe taotluse.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Kultuuriministeeriumi välissuhete osakonna kultuurinõunik Brüsselis Heili Jõe (e-post heili.joe@mfa.ee, tel 324 9993 5604) ning Kultuuriministeeriumi õigus- ja haldusosakonna jurist Mari Kõrtsini (e-post mari.kortsini@kul.ee, tel 628 2254). Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Luisa Tõlkebüroo eesti keele toimetaja Tiina Alekõrs (tiina@luisa.ee).

---

¹ <https://www.looveuroopa.ee/>.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 8 peatükist ja 23 paragrahvist.

1. peatükk „Üldsätted“

Paragrahviga 1 kehtestatakse eelnõu reguleerimis- ja kohaldamisala.

Lõike 1 kohaselt kehtestatakse eelnõuga tingimused ja kord taotlusvoorst „Euroopa Liidu programmi „Loov Euroopa“ kultuuri alaprogrammi projektides osalevate Eesti kultuuriinstitutsioonide toetus“ vahendite saamise ning nende kasutamise kohta.

Lõike 2 kohaselt tuleb määruses reguleerimata küsimustele kohaldada Euroopa Liidu õigusakte ja haldusmenetluse seadust. Sealjuures tuleb kohaldada vähese tähtsusega abi andmise kohta reguleeritud, kui tegemist on sellise abi andmisega. Euroopa Liidu õigusaktide all ongi mõeldud eelkõige vähese tähtsusega abi sisaldavaid Eestile otsekohalduvaid õigusakte, mistõttu tuleb eelnõu kehtestamisel ja toetuse andmise ülesannete täitmisel juhinduda osapooltel otse neist. Haldusmenetlusele tuleb kohaldada haldusmenetluse seaduse sätteid kooskõlas eelnõus sätestatud korra ja erisustega.

Lõike 3 kohaselt on toetuse andja Kultuuriministeerium, kes vastutab taotlusvooru väljakuulutamise ja koordineerimise eest ehk teavitab taotlejaid ja avalikkust toetuse saamise võimalusest, menetleb taotlust ning otsustab, kas taotlus rahuldada või mitte jne. Toetuse andja täpsem õiguste ja kohustuste loend on toodud seletuskirjas paragrahvide sisukirjelduste juures.

Paragrahviga 2 kehtestatakse toetuse andmise eesmärk ja tulemus.

Lõike 1 kohaselt on toetuse andmise eesmärk aidata kaasa Eesti kultuuri rahvusvahelistumisele ja üleeuroopalisele rahvusvahelisele koostööle läbi Eesti kultuuriinstitutsioonide osalemise Euroopa Liidu programmi „Loov Euroopa“ kultuuri alaprogrammi projektides. Tegu on nn kaasrahastusega, mida riik Kultuuriministeeriumi kaudu pakub juba Loov Euroopa programmist toetust saanud projektidele.

Lõikes 2 kirjeldatakse toetuse andmise oodatavat tulemust. Toetuse tulemusena on paranenud Eesti kultuuri- ja loomesektori rahvusvaheline koostöövõrgustik ja tugevnenud sektori majandus-, sotsiaal- ja välismõõde, innovatsioon ja liikuvus.

Programmis „Loov Euroopa“ osalemine aitab arendada valdkondlikku rahvusvahelist kontaktvõrgustikku ja parandada kõrgetasemeliste koostööprojektide elluviimise kompetentsi. Samuti luuakse Eesti loovisikutele ja organisatsioonidele lisavõimalusi tutvustada oma loomingut väljaspool Eestit.

Paragrahviga 3 kehtestatakse toetatavad tegevused ja riigiabi reeglite kohaldumine.

Lõike 1 kohaselt toetatakse toetuse andmise eesmärgi ja tulemuse saavutamisele suunatud projekte, mis on juba saanud toetuse Euroopa Liidu programmi „Loov Euroopa“ kultuuri alaprogrammist. Seega on selle taotlusvooru kvalifitseerumise eeltingimuseks see, et positiivne rahastusotsus on programmist „Loov Euroopa“ juba saadud.

Lõike 2 kohaselt ei anta toetust projektile, mida on toetatud kultuuriministri 23.11.2018. a määruse nr 8 „Eesti kultuuri rahvusvahelistumise ja tutvustamise toetamise tingimused ja kord“

alusel. See piirang on loodud selleks, et vältida sama projekti ja samade tegevuste topeltfinantseerimist eri meetmetest.

Lõike 3 kohaselt võib eelnõu alusel antav toetus kvalifitseeruda vähese tähtsusega abiks konkurentsiseaduse § 33 lõike 1 tähenduses. Konkurentsiseaduse § 30 lõige 1 sätestab, et riigiabiks loetakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud abi. Riigiabi konkreetset definitsiooni Euroopa Liidu toimimise leping ei anna, kuid artikli 107 lõike 1 järgi on riigiabi igasugune liikmesriigi või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust. Vähese tähtsusega abi hinnatakse samade kriteeriumide alusel kui riigiabi. Kõikide taotluste puhul hindab toetuse andja eraldi, kas toetus loetakse vähese tähtsusega abiks või mitte.

Lõigetes 4 ja 5 sätestatakse õiguslikud alused, mida vähese tähtsusega abi andmisel järgitakse, ja antakse viited vastavatele õigusaktidele.

Lõikes 6 sätestatakse, et vähese tähtsusega abi andmisel tuleb muu hulgas jälgida, et ühele ettevõtjale (taotlejale) antava vähese tähtsusega abi kogusumma ei ületaks mis tahes kolme eelarveaasta pikkuse ajavahemiku jooksul 300 000 eurot. Kogusumma all mõeldakse kogu riigipoolset toetust kokku. Kui vähese tähtsusega abina kvalifitseeruvat toetust taotletakse suuremas summas, kui taotleja on õigustatud saama, vähendab toetuse andja taotleja nõusolekul toetuse summat kuni vähese tähtsusega abi ülemmäärani. Kui piirmäär on täis, siis jäetakse taotlus eelnõu § 11 lõike 2 kohaselt läbi vaatamata.

Lõike 7 kohaselt loetakse vähese tähtsusega abi suuruse arvestamisel üheks ettevõtjaks kõik sellised ettevõtjad, kes on omavahel seotud VTA määruse artikli 2 lõike 2 kohaselt. Artikli 2 lõike 2 kohaselt hõlmab „üks ettevõtja“ kõiki ettevõtteid, mille vahel on vähemalt üks järgmistest tunnustest:

- 1) ettevõtte omab teises ettevõttes aktsionäride või osanike häälteenamust;
- 2) ettevõttel on õigus ametisse määrata või ametist vabastada enamikku teise ettevõtte haldus-, juht- või järelevalveorgani liikmetest;
- 3) ettevõttel on õigus rakendada teise ettevõtte suhtes valitsevat mõju vastavalt teise ettevõttega sõlmitud lepingule või selle asutamislepingule või põhikirjale;
- 4) ettevõtte, mis on teise ettevõtte aktsionär või osanik, kontrollib vastavalt kokkuleppele teiste aktsionäride või osanikega üksi sellise ettevõtte aktsionäride või osanike häälteenamust.

Üheks ettevõtjaks peetakse ka ettevõtteid, mis on eelmainitud punktides 1–4 kirjeldatud suhtes ühe või enama muu ettevõtte kaudu. Vähese tähtsusega abi maksimummäära väljaselgitamisel vaadeldakse ettevõtete seoseid riigipõhiselt. Euroopa Komisjon on „ühe ettevõtja“ mõiste sisustamisel lähtunud asjaolust, et konkurentsieeskirjade kohaldamisel on „ettevõtja“ igasugune majandustegevusega tegelev üksus, olenemata tema õiguslikust seisundist ja rahastamisviisist, ning Euroopa Liidu Kohus on otsustanud, et kõiki sama üksuse (õiguslikult või faktiliselt) kontrollitavaid üksusi tuleks käsitleda ühe ettevõtjana. Lisaks võetakse toetuse andmisel arvesse VTA määruse artiklis 5 sätestatud eri eesmärkideks antava vähese tähtsusega abi kumuleerimisreeglid. See tähendab, et üldise, põllumajandusliku ja kalamajandusliku vähese tähtsusega abi summad ei tohi kokku ületada 300 000 eurot kolmeks majandusaastaks. Neid

kumuleerumisreegleid on arvesse võetud ka riigiabi ja vähese tähtsusega abi registris. See tähendab, et sealt nähtub, mis liiki ja kui palju vähese tähtsusega abi on ettevõtjale antud. Kumuleerimisreegleid tuleb arvesse võtta ka grupierandiga hõlmatud riigiabi andmisel. Eelnõu alusel taotletavat/eraldatavat toetust võib kumuleerida mistahes muu riigiabiga, kui meetmed on seotud eri kindlaksmääratavate abikõlblike kuludega. Kui erinevad abiallikad on seotud samade, osaliselt või täielikult kattuvate kindlaksmääratavate abikõlblike kuludega, on kumuleerimine lubatud, kuni ei ületata suurimat abi osakaalu või abisummat, mida grupierandi määrase kohaselt abi suhtes kohaldatakse.

2. peatükk „Nõuded taotlejale ja taotlusele ning toetuse taotlemine“

Paragrahviga 4 kehtestatakse nõuded taotlejale.

Lõikes 1 kehtestatakse subjektide ring, kellele toetus on suunatud. Lõike 1 kohaselt saab taotlejaks olla Eestis registreeritud juriidiline isik, riigiasutus, kohaliku omavalitsuse üksus või selle hallatav asutus.

Lõikes 2 kehtestatakse täpsustavad nõuded taotlejale. Nende nõuete alusel tuvastatakse, kas taotlejal on olemas projekti elluviimiseks vajalik suutlikkus, sealhulgas suutlikkus tasuda mitteabikõlblike kulusid.

Punktis 1 sätestatakse, et taotlejal ei tohi olla ajatamata maksu- või maksevõlga riigile. Selle eesmärk on toetada taotlejat, kellel ei ole riigi ees rahalist võlga.

Punkti 2 kohaselt kontrollitakse, et taotleja suhtes ei ole välja kuulutatud pankrotti, ta ei ole likvideerimisel ega sundlõpetamisel. Juhul kui selgub vastupidine, eeldatakse, et puudub projekti elluviimiseks vajalik finantssuutlikkus, samuti vajalik haldus- ja toimumissuutlikkus. Teavet pankroti, likvideerimise ja sundlõpetamise menetluse kohta saab äriregistrist, samuti väljaandest Ametlikud Teadaanded.

Punktis 3 sätestatakse, et toetust ei anta, kui taotleja kohta on tehtud tagasinõudmise otsus ja tagasinõudmise otsuse kohaselt on tagasimaksmisele kuuluv toetus tagasi maksmata. Silmas peetakse sellist olukorda, kus toetuse tagasimaksmiseks ette nähtud tähtaeg on möödunud, sealhulgas ajatamisgraafiku alusel, kuid toetust ei ole ette nähtud mahus tähtaja jooksul tagasi makstud. Nõude mõte ei ole kohustada tagasimaksmisele kuuluvat toetust tagasi maksuma enne tagasimakse tähtaega, vaid sellega ajendatakse tagasimaksmisele kuuluvat toetust maksuma tagasi tähtajaks.

Punktis 4 sätestatakse, et taotlejal peab olema mitteabikõlblike kulude tasumise suutlikkus, mida hinnataksegi laiemalt käesoleva paragrahvi lõikes 2 toodud nõuete kohaselt. Finantssuutlikkuse hindamiseks kehtestatud näitajad on objektiivselt kontrollitavad. Kui objektiivsed näitajad on täidetud, on mitteabikõlblike kulude tasumise suutlikkus olemas ning eeldatakse, et taotleja/toetuse saaja on võimeline projekti ellu viima.

Punktis 5 sätestatakse, et taotlejal ei tohi olla äriregistrile majandusaasta aruande esitamise võlga, kui tegemist on äriühinguga.

Punkti 6 kohaselt ei tohi taotlejal olla ka muid täitmata kohustusi toetuse andja ees.

Paragrahv 5 kehtestab üksikasjalikud nõuded taotlusele.

Lõikes 1 kohaselt peab taotluses kirjeldatud projekti kohta olema Euroopa Komisjon teinud positiivse otsuse Euroopa Liidu programmi „Loov Euroopa“ kultuuri alaprogrammist toetuse eraldamiseks ning taotlejat on sellest otsusest ametlikult teavitatud. Selle sättega rõhutatakse üle nõue, et projekt peab juba toetuse taotlemise ajaks olema saanud positiivse rahastusotsuse programmi „Loov Euroopa“.

Lõikes 2 sätestatakse, et taotluses kirjeldatud projektil peab olema turutõrge ning see peab panustama eelnõu §-s 2 nimetatud eesmärkide ja tulemuste saavutamisse. Taotlusest peab selguma, et toetust taotletakse eelnõus nimetatud eesmärkidel ja toetatavateks tegevusteks ning et projekt panustab tulemustesse. Turutõrge on olukord, kus taotleja elluviidav projekt ei toimuks ilma avaliku sektori toetuseta või toimuks oluliselt väiksemas ulatuses. Üldine põhjus, miks riik majandustegevusse sekkub, on seotud turutõrke ehk olukorraga, kus mingil põhjusel turumehhanismid ei toimi normaalselt. Turutõrke olemasolu ja olemust peab riik mistahes toetuste puhul hindama ning taotlejal tuleb seda taotluses kirjeldada.

Lõikes 3 sätestatakse, et taotletav toetuse summa peab vastama eelnõu §-s 10 sätestatud tingimustele.

Lõikes 4 sätestatakse, milliseid andmeid ja lisadokumente peab taotlus sisaldama.

Lõike 5 kohaselt tuleb taotluses määrata ka projekti periood. Projekti periood on ajavahemik, millal projekti tegevused algavad ja lõpevad ning projekti teostamiseks vajalikud kulud tekivad. Projekti periood võib olla maksimaalselt nelja kalendriaasta pikkune. Taotlus peab sisaldama käesoleva paragrahvi lõike 5 punktides 3 ja 5 nõutud teavet kogu projekti perioodi kohta.

See säte viitab sellele, et toetust saab taotleda maksimaalselt neljaks järjestikuseks kalendriaastaks ning kui taotletakse mitmeaastast toetust, tuleb kogu projekti tervikperiood ja andmed selle kohta esitada taotluses.

Projekti perioodi kavandamisel peab taotleja lähtuma eelnõus projekti perioodi kohta sätestatud tingimustest, millest lähtudes tuleb taotlusesse märkida projekti algus- ja lõppkuupäev. Kui taotleja alustab projekti elluviimist enne, kui toetuse andja on teinud taotluse kohta otsuse, peab ta arvestama riskiga, et toetuse andja jätab taotluse rahuldumata ja taotleja peab projekti elluviimisega seotud ja juba tehtud kulud täies mahus ise hüvitama.

Lõike 6 kohaselt võib taotleja esitada taotlusvooru mitu projekti, kuid iga projekt tuleb esitada eraldi taotluses.

Lõikes 7 sätestatakse taotlejale täiendav teabe esitamise kohustus. Selleks, et vältida samade tegevuste ning sarnaste eesmärkide ja tulemuste saavutamise topeltfinantseerimist, kohustub taotleja esitama toetuse andjale teabe, kui ta on projektile või projekti osadele tegevustele taotlenud samal ajal toetust mõnest teisest meetmest või riigisisestest või muudest välisabi vahenditest. Toetust ei tohi taotleda kulule, millele on toetus juba eraldatud. Igal juhul ei tohi projektis toetatavaid tegevusi ehk kulusid topelt finantseerida.

Paragrahviga 6 sätestatakse taotlusvooru avamise regulatsioon.

Lõike 1 kohaselt kinnitab taotlusvooru eelarve kultuuriminister Kultuuriministeeriumi valitsemisala eelarve käskkirjaga. Toetust taotletakse vooruliselt.

Lõike 2 kohaselt teavitab toetuse andja taotlusvooru avamisest, taotluste esitamise tähtajast ja taotlusvooru eelarvest oma veebilehel vähemalt 14 kalendripäeva enne taotlusvooru avamise päeva.

Paragrahviga 7 sätestatakse taotluse esitamise regulatsioon.

Lõigetes 1-3 sätestatakse, et taotlus tuleb esitada määruse § 6 lõike 2 kohaselt teatatud tähtaja jooksul. Kõiki ühte taotlusvooru esitatud taotlusi menetletakse samal ajal. Tähtjaks esitatud taotlus peab olema esitatud ettenähtud viisil ja vormil koos nõutud dokumentidega.

Taotlemine toimub Kultuuriministeeriumi toetuste taotlemise e-keskkonna kaudu. Kui taotluse esitamisel esineb e-keskkonnas tehniline viga ja selle tõttu ei ole võimalik taotlust tähtpäevaks esitada, loetakse taotlus siiski tähtpäevaks esitatuks, kui see on toetuse andjale saadetud tehnilise vea likvideerimise järgsel tööpäeval.

3. peatükk „Kulude abikõlblikkus ja toetuse määr“

Paragrahviga 8 kehtestatakse kulude abikõlblikkuse reeglid.

Lõike 1 kohaselt on kulu abikõlblik kui ta on tegevuste elluviimiseks vajalik ja põhjendatud tekib projekti perioodil ning on kooskõlas nii Euroopa Liidu kui ka siseriikliku õigusega. Lisaks peab kulu olema tasutud arvelduskontolt, tõendatud algdokumendiga, tehtud järgides riigihangete seaduse põhimõtteid ja vastama Eesti finantsaruandluse standardile. Tegemist on kulu abikõlblikuks lugemise üldpõhimõtetega. Kulu peab olema tekkinud projekti perioodil, kuid ei pea olema sel perioodil tasutud. Majandustehinguid (näiteks kaupade ja teenuste saamine) tuleb kajastada projekti perioodil sõltumata sellest, millal toimub arveldamine. Kuna eelnõu ei sisalda kõiki muude õigusaktidega reguleeritud kulu abikõlblikkuse tingimusi, siis on oluline rõhutada, et toetuse kasutamisel tuleb arvestada nii riigisiseste kui ka Euroopa Liidu toetusi reguleerivate õigusaktidega. Euroopa Liidu õiguse kooskõlas olemise tingimus seisneb näiteks selles, et kõiki toetuse taotlemisega seotud dokumente, sealhulgas kuludokumente, tuleb säilitada vähemalt kümme aastat. Riigisisese õiguse kooskõlas olemise tingimus seisneb näiteks selles, et toetuse saaja peab järgima maksuseadustest ja riigihangete seadusest tulenevaid piiranguid.

Lõikes 2 kirjeldatakse, milliste tunnuste esinemisel loetakse kulu põhjendatuks. Kulu on põhjendatud, kui kulu on sobiv, vajalik ja tõhus ette nähtud eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks ning tekib toetatavate tegevuste käigus. See avaldub läbi põhjendatuse nõude ehk peab olema tuvastatav põhjuslik seos, millest saab järeldada, et nimetatud kulu on tekkinud asjakohaste toetatavate tegevuste käigus.

Lõigetega 3 ja 4 kehtestatakse abikõlblike ja mitteabikõlblike kulude loend.

Paragrahviga 9 kehtestatakse toetuse kasutamise perioodi regulatsioon.

Lõike 1 kohaselt määratakse toetuse kasutamise periood kindlaks toetuse eraldamise otsuses, arvestades, et mitmeks aastaks taotletud toetuste puhul makstakse toetus välja iga kalendriaasta kohta eraldi. Ühe otsusega väljamakstava toetuse kasutamise periood ei või olla pikem kui üks kalendriaasta.

Kui toetust taotletakse üheks kalendriaastaks, siis ühe taotluse kohta mitut otsust ei tehta ja projekti periood kattub toetuse kasutamise perioodiga.

Lõikes 2 nähakse ette võimalus toetuse kasutamise perioodi pikendada. Toetuse saaja saab projekti elluviimise käigus taotleda toetuse kasutamise perioodi pikendamist tingimusel, et projekti elluviimisel on ilmnenud toetuse saajast sõltumatud, erakordsed ja/või ettenägematud asjaolud. Toetuse kasutamise perioodi muutmise algatab üldjuhul toetuse saaja, esitades selleks toetuse kasutamise perioodil avalduse, milles on muu hulgas välja toodud perioodi muutmise põhjendused. Toetuse kasutamise perioodi võib muuta kuni toetuse kasutamise perioodi lõpuni, kuid mitte tagantjärele pärast seda, kui toetusest rahastatavad projekti tegevused on lõppenud. Toetuse kasutamise perioodi saab pikendada maksimaalselt ühe kalendriaasta võrra, mis tähendab, et pikendatud toetuse kasutamise periood lõpeb hiljemalt toetuse kasutamise perioodi pikendamise taotluse esitamisele järgneva kalendriaasta 31. detsembril.

Lõigetega 3–5 kehtestatakse toetuse kasutamise perioodi pikendamise taotluse esitamise, rahuldamise või mitterahuldamise täpsustatud kord.

Lõike 6 kohaselt loeb toetuse andja projekti lõppenuks pärast seda, kui ta on lõpparuande kinnitanud. Toetuse saajat teavitatakse sellest e-keskkonna kaudu.

Paragrahviga 10 kehtestatakse toetuse piirsummad. Taotletava toetuse minimaalne summa kalendriaastas on 1000 eurot ja maksimaalne summa 15 000 eurot. Piirmäärad kehtivad ühe taotluse kohta.

Minimaalne toetuse summa 1000 eurot aastas on sätestatud selleks, et vältida liigset halduskoormust väikeste toetussummade menetlemisel. Maksimaalne toetusmäär aastas tagab toetuse eri suurusega projektidele.

4. peatükk „Taotluse menetlemine“

Paragrahviga 11 kehtestatakse taotluse menetlemise kord.

Lõikes 1 sätestatakse, et toetuse andja menetleb taotlust kuni 60 tööpäeva taotlusvooru sulgemisest arvates. Haldusmenetluse seaduse § 41 järgi tuleb haldusorganil juhul, kui tal ei ole võimalik haldusakti anda või toimingut sooritada ettenähtud aja jooksul, teha viivitusest teatavaks tõenäoline aeg ning näidata tähtajast mittekinnipidamise põhjus.

Lõike 2 kohaselt jäetakse taotlus läbi vaatamata, kui seda ei ole tähtajaks esitatud ja ka juhul, kui taotleja taotleb toetust, mis kvalifitseerub vähese tähtsusega abiks, kuid tal on vähese tähtsusega abi piirmäär täis. Kui taotlus esitatakse tähtajaks, kuid vähese tähtsusega abi piirmäär on täis, on see alus jätta taotlus läbi vaatamata.

Lõike 3 kohaselt võib toetuse andja taotluse esitamise tähtaja ennistada. Tähtaega võib ennistada toetuse andja omal algatusel või taotleja taotlusel. Mõlemal juhul peab ennistamiseks olema mõjuv põhjus.

Lõigete 4 ja 5 kohaselt võib toetuse andja küsida taotlejalt selgitusi ja lisadokumente taotluses esitatud andmete kohta või nõuda taotluse täiendamist või muutmist juhul, kui taotluse läbivaatamise käigus selgub, et taotlus ei ole piisavalt selge või selles esinevad puudused. Taotlejale edastatakse e-keskkonna kaudu teade, milles on kirjeldatud asjaolud, mis vajavad täiendavat selgitamist, täiendamist või lisateavet, ning märgitud tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks. Puuduste kõrvaldamiseks võib toetuse andja anda taotlejale kuni viis tööpäeva, mil peatub eelnõu § 11 lõikes 1 toodud taotluse menetlemise aeg. Kui puudus kõrvaldatakse, loetakse puudusega seotud nõue täidetuks. Toetuse andja jätab taotluse läbi vaatamata ja

sisuliselt hindamata, kui taotleja ei ole eelnõu § 11 lõikes 5 sätestatud tähtajaks puudusi kõrvaldanud või kui puuduste kõrvaldamisel esitatud lisateave ei anna ikkagi alust lugeda nõue täidetuks. Vastav teavitust edastatakse taotlejale e-keskkonna kaudu kümne tööpäeva jooksul tähtaja saabumisest arvates.

Lõike 6 kohaselt on toetuse andjal õigus teha taotlejale ettepanek muuta projekti eelarvet ja tegevusi nii, et toetuse summa ja osakaal ei suurene ning projekti eesmärgid ei muutu.

Lõike 7 kohaselt saab toetuse andja tunnistada taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks ainult juhul, kui on täidetud kõik eelnõu §-des 4 ja 5 sätestatud nõuded.

Paragrahvis 12 reguleeritakse nõuetele vastavaks tunnistatud taotluste sisulist hindamist.

Lõike 1 kohaselt hindab nõuetele vastavaks tunnistatud taotluseid kultuuriministri moodustatud hindamiskomisjon. Sellesse kuuluvad Kultuuriministeeriumi esindajad ja Euroopa Liidu programmi „Loov Euroopa“ kultuuri alaprogrammi infopunkti ehk mittetulundusühingu LOOV EESTI esindaja. Hindamiskomisjoni koosseisu avalikustab toetuse andja oma veebilehel 14 kalendripäeva enne taotlusvooru avamist.

Lõikega 2 kehtestatakse kriteeriumid, mille alusel taotluseid hinnatakse. Kriteeriumite selge lahtimõtestamine, sealhulgas asjaolude kirjeldus, on vajalik selleks, et taotlejale oleks arusaadav, milliseid projekte toetuse eraldamisel eelistatakse ja mida sealjuures hinnatakse. Samuti on läbipaistvad ja selgelt kirjeldatud kriteeriumid taotlejale abiks taotluse koostamisel ning projekti tegevuste ja tulemuste kirjeldamisel. Ühtlasi on selgelt kirjapandud asjaolud juhend hindamiskomisjonile ja toetuse andjale.

Esimese kriteeriumina hindab komisjon, kas taotluses esitatud projekti sisu vastab taotlusvooru eesmärkidele. Kuigi toetuse taotlemise eeltingimus on positiivne rahastusotsus Euroopa Komisjonilt ja projektid on läbinud tiheda rahvusvahelise konkurentsi, hinnatakse programmis osalemise läbiva kriteeriumina Euroopa mõõdet. Selle all peetakse silmas programmis osalevate projektide rahvusvahelisust, Euroopa piiriülest koostööd, koosloomet ja partnerlust, teadmiste vahetamist, teoste, loovisikute ja professionaalide liikuvust. Samuti on läbivalt olulised võrdse kohtlemise põhimõtete järgimine, kaasatus ja kestlikkus. Hinnang antakse taotluses kirjeldatud tegevuste ja projekti eesmärkide alusel. Komisjon hindab sealjuures ka taotletavate tulemuste saavutamise realistlikkust.

Teise ja kolmanda kriteeriumina hindab komisjon, milline on projekti mõju projektis osalejatele ja kultuurivaldkonna arengule läbi pikaajalise rahvusvahelise koostöö edendamise, samuti projekti uuenduslikkust ja ajakohasust valdkonnas või sektoris. Neljanda kriteeriumina hinnatakse rahvusvaheliste koostööpartnerite rolli ja asjakohasust, nende mainet, usaldusväärsust ja taset ning rahvusvahelise koostöö kogemust vastavas valdkonnas, samuti sisulist panust. Viienda kriteeriumina hindab komisjon taotleja ja projektis osaleva meeskonna kvalifikatsiooni ning pädevust projekti elluviimiseks. Samuti hinnatakse organisatsiooni haldusvõimekust, üleüldist võimekust projekti ellu viia ja varasemat kogemust rahvusvaheliste projektide elluviimisel. Oluline mõõde on ka see, kas taotleja on projekti elluviimisel partner või juhtpartner, kusjuures viimane eeldab märksa suuremat panust ja vastutust. Kuuenda kriteeriumina hinnatakse eelarve realistlikkust, kuluefektiivsust ja kuluartiklite põhjendatust.

Lõike 3 kohaselt kaasatakse hindamisse vajaduse korral hääleõiguseta eksperte. Ekspert lähtub seisukoha andmisel kehtestatud kriteeriumitest. Eksperti seisukohta taotlejale ja toetuse saajale ei avalikustata.

Lõike 4 kohaselt peavad hindamiskomisjoni liikmed ja eksperdid kooskõlas korruptsioonivastase seaduse ja haldusmenetluse seadusega kinnitama oma erapooletust ning sõltumatust. Erapooletuse nõue rakendub kõikidele hindajatele. Seotuse olemasolul tuleb hindajal end taandada haldusmenetluse seaduse § 10 korras. Taandamise korral tehakse vastav märge hindamiskomisjoni protokollis. Hinnatavate taotluste suhtes erapooletuse ja sõltumatuse kinnitamine ei tähenda tingimata kirjalikku kinnitamist.

Lõike 5 kohaselt teeb komisjon kultuuriministrile ettepaneku taotluse täieliku või osalise rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta, arvestades seejuures taotlejate maksimaalseid vajadusi, riigieelarves ette nähtud vahendite mahtu ja sama paragrahvi lõikes 2 sätestatud hindamiskriteeriume. See tähendab, et otsuse toetuse eraldamise kohta teeb kultuuriminister, tuginedes komisjoni ettepanekule. Kuigi komisjon on oma olemuselt nõuandev organ, ei ole toetuse andjal õigust jätta komisjoni ettepanekut arvestamata, kui see vastab kõigile seaduses ja määruses sätestatud nõuetele.

Paragrahvis 13 nähakse ette toetuse eraldamise, taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise tingimused ning kord.

Lõikes 1 sätestatakse, kes teeb toetuse eraldamise ning taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise otsuse.

Lõikes 2 sätestatakse, et kui projekti periood on pikem kui üks aasta, teeb kultuuriminister toetuse eraldamise otsuse iga eelarveaasta kohta eraldi, võttes aluseks käesoleva määruse § 12 lõikes 5 nimetatud komisjoni ettepaneku ning käesoleva määruse § 18 lõike 2 kohaselt esitatud vahearuande.

Määruse § 5 lõike 5 järgi võib projekti periood olla maksimaalselt nelja kalendriaasta pikkune ja toetust saab samuti taotleda neljaks järjestikuseks kalendriaastaks. Toetust eraldatakse aga iga kalendriaasta kaupa eraldi, kooskõlas riigieelarve seaduses sätestatuga. Otsused tehakse komisjoni ettepanekule tuginedes (komisjon toob oma ettepanekus välja, milline summa kalendriaastate lõikes toetuse saajale eraldada), arvestades ka andmeid, mis toetuse saaja on vahearuandes esitanud. See tähendab muu hulgas seda, et juhul, kui projekti periood on pikem kui üks aasta, tuleb määruse § 18 lõike 2 alusel igal aastal esitada toetuse kasutamise vahearuanne ja uus toetuse eraldamise otsus ning sellega kaasnev väljamakse tehakse alles peale nimetatud kohustuse täitmist.

Lõike 3 kohaselt eraldatakse taotlejale toetus juhul, kui taotleja ja taotlus vastavad eelnõus nimetatud nõuetele ning taotlus kuulub hindamiskomisjoni hindamistulemuse põhjal rahuldamisele.

Lõike 4 kohaselt võib taotluse rahuldada osaliselt. Osaline rahuldamine tähendab, et mõnda algse taotluse põhiesemeks olevat asjaolu, näiteks toetuse summat, tegevusi ja tulemusi, ei toetata algses taotluses nimetatud ulatuses või kujul. Osaline taotluse rahuldamise otsus tehakse taotlejaga varem kooskõlastatult ja selles määratakse kindlaks, mis ulatuses taotlus rahuldatakse.

Muutmisettepanek on põhjendatud näiteks juhul, kui taotluses toodud tegevused ei ole taotletavas mahus sobivad, vajalikud või piisavalt tõhusad ning kui taotluses nimetatud asjaolu muutmise tulemusel on tegevuste mõju meetme või selle tegevuse tulemusele põhjendatum. Muutmisettepanek võib olla ajendatud ka asjaolust, et taotluste rahuldamiseks kavandatud eelarve ei võimalda taotletud toetuse summat täielikult katta. Sellisel juhul pakutakse taotlejale võimalust kaaluda, kas ta on nõus viima tegevusi ellu ka väiksema toetussummaga või vajaduse korral taotlust muutma. Muudatusettepaneku tegemisel on toetuse andjal kohustus taotleja ära kuulata. Juhul kui taotleja on nõus tegevusi muutma, tuleb toetuse andjal veenduda, et muudetud taotlus vastab nõuetele ja kriteeriumidele. Selleks võib olla vajalik veel kord kontrollida taotluse nõuetele vastavust. Kui taotleja ei ole nõus tegevusi muutma ehk kokkulepet ei saavutata, jäetakse taotlus rahuldamata.

Taotleja võib osalise toetuse vastu võtta tingimusel, et toetust on taotluse osalise rahuldamise korral võimalik kasutada eesmärgipäraselt (st vastavalt taotlusvooru eesmärgile).

Lõike 5 kohaselt võib toetuse eraldada ka kõrvaltingimusega. Juhul kui mõni nõue ei ole taotluse menetlemise ajal täidetud ja selle mittetäidetus ei takista taotluse menetlemist ning kui on tõenäoline, et see nõue on mõistliku aja jooksul ja igal juhul enne projekti lõpetamist täidetav, võib toetuse eraldada kõrvaltingimusega. Kõrvaltingimuse seadmisel näeb toetuse andja ette, mida toetuse saaja peab tegema või milline asjaolu peab olema tõendatud ja millise aja jooksul. Nõuetekohase kõrvaltingimuse saabumisel lisatakse sellekohane teave toetuse eraldamise otsuse juurde. Kui toetuse eraldamise otsus on tingimuslik, menetletakse taotlust tavalises korras. Erisus on vaid selles, et toetust ei või välja maksta enne kõrvaltingimuse saabumist või täitmist.

Lõike 6 kohaselt ei teki toetuse saajal kõrvaltingimusega toetuse eraldamise põhjal õigust toetuse maksele. Makseid saab teha siis, kui toetuse saaja on esitanud toetuse andjale teave tingimuse saabumise või täitmise kohta. Toetuse saaja ei pea sellist teavet esitama juhul, kui toetuse andja saab selle ise tuvastada.

Lõikes 7 tuuakse taotluse rahuldamata jätmise otsuse tegemise alused.

Lõike 8 kohaselt võib toetuse andja jätta taotluse rahuldamata ka siis, kui taotluses esitatud ja taotluse menetlemisel kogutud teavet tervikuna hinnates ilmneb, et projekti eesmärgid saab saavutada ilma toetuseta. Näiteks võib menetlemise käigus kogutud lisateabe põhjal selguda, et taotlejal on võimalik projekt ellu viia ja samad eesmärgid saavutada alternatiivsete rahaliste vahenditega või et taotleja oleks teostanud projekti ka ilma toetuseta.

Lõike 9 kohaselt saadetakse taotlejale tema kohta tehtud otsus e-keskkonna kaudu.

Paragrahviga 14 sätestatakse taotleja / toetuse saaja ärakuulamisega seotud regulatsioon.

Taotlejale antakse haldusmenetluse seaduse § 40 tähenduses ärakuulamisõigus. Ärakuulamisõigus haldusmenetluses eeldab, et puudutatud isikul on võimalik enda arvamust asjasse puutuv küsimuses piisavalt selgitada ja vajaduse korral võtta seisukoht dokumentide suhtes, mille haldusorgan on tema asja menetlemisel esitanud.

Lõigetega 1–3 nimetatakse, millisel juhul tuleb – arvestades eelnõukohaseid menetlustermineid – enne otsuse tegemist anda taotlejale ja toetuse saajale võimalus esitada selgitused otsuse põhimotiividele ning põhjendustele. Ärakuulamist ei pea tegema, kui haldusmenetluse seaduse § 40 lõike 3 punkti 4 kohaselt tehakse otsus toetuse saaja või taotleja

kasuks ja ka näiteks juhul kui taotlusvooru taotluse esitanud taotlejate arv on suurem kui 50. Lõike 1 punktis 2 korratakse üle sisuliselt haldusmenetluse seaduse § 40 lõike 3 punkt 2, mille kohaselt võib menetlusosalise jätta ära kuulamata, kui andmetest, mida menetlusosaline on taotluses või seletuses esitanud, ei kalduta kõrvale ning puudub vajadus saada lisaandmeid. Nimelt, kui taotluse rahuldamata jätmise otsus põhineb vaid toetuse taotluses ja selle menetlemisel puuduste kõrvaldamise raames esitatud andmetel, siis sellise korra kaudu saab öelda, et taotleja on ära kuulatud.

5. peatükk „Projekti muutmise ning toetuse eraldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamine“

Paragrahviga 15 sätestatakse tingimused, mis on seotud toetuse eraldamise otsuse muutmisega.

Lõikes 1 sätestatakse, mis tingimustel ja kelle algatusel saab toetuse eraldamise otsust muuta. Sätestatakse, et toetuse eraldamise otsust muudetakse toetuse andja algatusel või toetuse saaja kirjaliku avalduse alusel.

Üldjuhul muudetakse otsust toetuse saaja algatusel, näiteks siis, kui toetuse saaja peab möödapääsmatuks muuta tegevusi (toetatavat tegevust või selle ulatust või jäetakse tegevus ära või lisatakse täiendav tegevus), abikõlblike kulude kogumahtu või toetuse osakaalu abikõlblikest kuludest. Muutmise võimaldamine on sobiv ja vajalik, sest toetuse taotlemisel ei pruugita kõiki tulemuse saavutamiseks vajaminevaid tegevusi või nende ulatust ette näha. Seega ei ole põhjendatud nõuda, et algsest kavandatud tegevusplaanist täpselt ja jäigalt kinni peetakse. Kui on tegemist olukorraga, kus otsust peaks muutma otsusega, tuleb toetuse andjal otsustada, kas seda teha või mitte. Muutuda ei tohi tegevuste eesmärk ja nendega saavutatav tulemus. Kui tahetakse muuta tegevuste algset eesmärki ja tulemust, on tegemist sisuliselt uute tegevustega.

Lõike 2 kohaselt saab toetuse eraldamise otsust muuta seni, kuni see ei ole kehtivust kaotanud. Haldusakt kehtib kuni sellega antud õiguse või kohustuse lõpliku realiseerimiseni. Toetuse eraldamise otsust võib muuta kuni toetuse kasutamise perioodi lõpuni, kuid mitte pärast toetusest rahastatavate projekti tegevuste lõppemist.

Lõike 3 kohaselt võib toetuse andja keelduda toetuse eraldamise otsuse muutmisest, kui muutunud asjaolude tõttu ei ole projekt kooskõlas eelnõus sätestatud tingimustega, soovitud muudatuse korral on oodatavate tulemuste saavutamine kaheldav või projekti tegevuste lõpetamine projekti perioodil ei ole tõenäoline. Sellisel juhul toetuse saaja avaldust toetuse eraldamise otsuse muutmiseks ei rahuldata ja toetuse saaja ei saa toetuse kasutamist ette nähtud tingimustel jätkata ning toetuse eraldamise otsus tunnistatakse täielikult või osaliselt kehtetuks.

Lõikes 4 sätestatakse toetuse eraldamise otsuse muutmise avalduse läbivaatamise tähtaeg – toetuse eraldamise otsuse muutmise otsustab toetuse andja 30 tööpäeva jooksul pärast muutmise aluseks olevatest asjaoludest teada saamist või toetuse saajalt vastava avalduse saamist ja teavitab sellest toetuse saajat e-keskkonna kaudu. Kui ilmnevad muudatused, peab toetuse saaja neist toetuse andjat viivitamata teavitama kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

Paragrahviga 16 kehtestatakse toetuse eraldamise otsuse kehtetuks tunnistamise alused.

Lõikes 1 viidatakse, mis juhtudel toetuse eraldamise otsus osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistatakse. Toetuse eraldamise otsus tunnistatakse täielikult või osaliselt kehtetuks, kui ilmneb asjaolu, mille korral taotlust ei oleks rahuldatud või see oleks rahuldatud osaliselt, taotlemisel või tegevuste elluviimisel on teadlikult esitatud ebaõiget või mittetäielikku teavet või teave on jäetud teadlikult esitamata, kõrvaltingimusega toetuse eraldamise otsuse korral kõrvaltingimus ei saabu või ei suudeta seda täita, toetuse saaja avaldust toetuse eraldamise otsuse muutmiseks ei rahuldata ning toetuse kasutamist ei saa algses taotluses ette nähtud tingimustel jätkata ja toetuse saaja esitab avalduse toetuse kasutamisest loobumise kohta. Samuti tunnistatakse kogu toetuse eraldamise otsus kehtetuks juhul, kui see tühistatakse toetuse tagasinõudmise otsusega.

Toetuse eraldamise otsuse kehtetuks tunnistamisel peab järgima proportsionaalsuse ja ärakuulamise nõudeid. Tahtlikult valeandmete esitamise avastamisel tolerants puudub, mis tähendab, et sellise asjaolu avastamisel tuleb toetuse eraldamise otsus kehtetuks tunnistada. Toetuse eraldamise otsuse kehtetuks tunnistamise ja eelnõu § 19 kohase toetuse tagasinõudmise otsuse tegemise vahe seisneb selles, et kehtetuks tunnistatakse otsus siis, kui taotlust ei oleks pidanud rahuldama või kui pärast toetuse eraldamise otsuse tegemist ilmneb asjaolu, mille tulemusel ei ole tegevusi võimalik või vajalik esialgu kavandatud mahus või viisil ellu viia, sealhulgas juhul, kui toetuse saaja ei taha enam tegevustele toetust. Toetuse tagasinõudmise otsus tehakse aga juhul, kui toetuse kasutamise tingimusi, nõudeid või kohustusi on rikutud. Kui on selge, et toetust ei kasutata ära algses toetuse eraldamise otsuses nimetatud mahus, vormistatakse pigem otsuse muutmise otsus, kuid võib vormistada ka osaliselt kehtetuks tunnistamise otsuse. Kui esialgu määratud toetus jääb eeldatavasti kasutamata, tuleks määratud toetuse summat selle võrra vähendada juba tegevuste elluviimise ajal.

Lõige 2 sätestab, et toetuse eraldamise otsuse kehtetuks tunnistamise tõttu peab toetuse saaja õigusliku aluseta saadud toetuse toetuse andjale tagastama.

6. peatükk „Toetuse maksmise tingimused ja aruannete esitamine“

Paragrahviga 17 sätestatakse toetuse maksmise tingimused.

Lõikes 1 sätestatakse, et toetus makstakse toetuse saajale välja vastavalt toetuse eraldamise otsuses ja käesolevas määruses sätestatud tingimustele. Toetus makstakse üldjuhul välja ettemaksena, kuid toetuse eraldamise otsusega võib ette näha ka osade kaupa maksmise.

Lõikega 2 piiratakse toetuse andjal kohustuse võtmist, kui toetuse eraldamise otsus tehakse kõrvaltingimusega. Toetus makstakse välja pärast kõrvaltingimuse saabumist või täitmist.

Lõikes 3 sätestatakse, et teise kuni neljanda kalendriaasta toetus makstakse toetuse saajale 14 tööpäeva jooksul pärast vastava kalendriaasta toetuse eraldamise otsuse tegemist, võttes arvesse käesoleva määruse § 12 lõikes 5 nimetatud komisjoni ettepaneku, ning tingimuse, et toetuse andja on § 18 lõikes 2 nimetatud vahearuande kinnitanud ja toetuse saaja vastab endiselt §-s 4 sätestatud tingimustele. See regulatsioon viitab taas sellele, et mitmeaastaste toetuste puhul tehakse toetuse eraldamise otsus iga kalendriaasta kohta eraldi ning uue otsuse tegemine eeldab vahearuande esitamist ja kinnitamist.

Paragrahviga 18 kehtestatakse toetuse kasutamisega seotud aruande esitamise põhimõtted.

Lõikes 1 sätestatakse toetuse saajale projekti aruande esitamise kohustus. Projekti aruande esitab toetuse saaja 30 tööpäeva jooksul projekti perioodi lõppemisest arvates.

Lõikes 2 sätestatakse, et juhul, kui toetust on taotletud rohkem kui üheks kalendriaastaks, esitab toetuse saaja toetuse andjale iga kalendriaasta kohta toetuse kasutamise vahearuande toetuse andja määratud tähtpäevaks. Koos vahearuandega esitab toetuse saaja toetuse andjale teabe selle kohta, kas taotluses toodud tegevused ja kulud on muutunud, ning selgitused muudatuste kohta. Toetuse andjal on õigus keelduda taotluse muutmisest juhul, kui soovitud muudatus seab kahtluse alla taotlusvooru eesmärkide ja oodatavate tulemuste saavutamise või kavandatavate tegevuste lõpetamise projekti perioodil.

Taotlusega määratud projekti periood võib määruse § 5 lõike 5 järgi olla kuni nelja kalendriaasta pikkune. Kui projekti periood on pikem kui üks kalendriaasta, teeb toetuse andja määruse § 13 lõike 2 kohaselt toetuse eraldamise otsuse iga kalendriaasta kohta eraldi. See aga tähendab, et taotluse esitamise ning komisjoni ettepaneku tegemise ja toetuse eraldamise otsuse tegemise vahele võib jääda mitme aasta pikkune ajavahemik. Seetõttu on vajalik, et enne uue kalendriaasta kohta otsuse tegemist esitaks toetuse saaja vahearuande juba eraldatud toetuse kasutamise kohta ning ühtlasi annaks kinnituse, et järgnevate kalendriaastate tegevused, eelarve ja taotlussumma ei ole muutunud. Muudatuste esinemise korral tuleb neist teavitada toetuse andjat, kes kaalutusõiguse alusel ja taotlusvooru eesmärki silmas pidades otsustab, kas muudatusi arvestada ja aktsepteerida. Muudatuste kohta on vaja teave esitada selleks, et toetuse andjal oleks võimalikult ajakohane info projekti või tegevuste elluviimise kohta.

Lõikes 3 sätestatakse toetuse andjale aruande menetlustähtaeg.

Lõikega 4 antakse toetuse saajale võimalus aruande esitamise tähtaega põhjendatud juhtudel avalduse alusel pikendada. Pikendada saab aruande esitamise tähtaega ainult siis, kui toetuse saaja on pikendamistaotluse esitanud enne § 18 lõikes 1 sätestatud tähtaja saabumist.

Lõikes 5 sätestatakse, et toetuse andja võib juhul, kui aruande läbivaatamise käigus selgub, et aruandes esinevad puudused, küsida toetuse saajalt selgitusi ja lisadokumente aruandes esitatud andmete kohta või nõuda aruande täiendamist ehk puuduste kõrvaldamist. Puuduste kõrvaldamiseks võib toetuse andja anda toetuse saajale kuni kümme tööpäeva, mil peatub eelnõu § 18 lõikes 3 toodud aruande menetlemise aeg. Kui puudus kõrvaldatakse, loetakse puudusega seotud nõue täidetuks.

Lõikes 6 sätestatakse aruande kinnitamise tingimused. Projekt loetakse lõppenuks, kui toetuse andja on kinnitanud aruande. See teave saadetakse toetuse saajale e-keskkonna kaudu.

7. peatükk „Toetuse tagasinõudmine“

Paragrahviga 19 reguleeritakse toetuse tagasinõudmise otsuse tegemist ja toetuse tagasimaksmist selle otsuse alusel.

Toetust taotledes nõustub taotleja toetuse eraldamise tingimustega, sealhulgas kohustusega maksta toetus tagasi, kui ta on saanud toetust mitteabikõlbliku kulu katteks või kui esineb muu toetuse tagasinõudmise alus. Toetuse tagasinõudmise otsus on haldusmenetluse seaduse tähenduses haldusakt.

Lõikes 1 sätestatakse, millal tehakse otsus toetuse osalise või täieliku tagasinõudmise kohta. Toetuse tagasinõudmise otsus tuleb teha näiteks siis, kui hüvitamiseks esitatud kulu osutub mitteabikõlblikuks. Näiteks juhul, kui sama kulusumma on hüvitamise aluseks juba olnud, kulu liik ei ole abikõlblik või kulu liik on abikõlblik, kuid see ei ole seotud toetatava tegevusega.

Kulu võib lugeda mitteabikõlblikuks ilma puuduste kõrvaldamiseks täiendava tähtaja andmiseta, kui on ilmselge, et puudusi kõrvaldada ei saa. Toetuse tagasinõudmise otsus tuleb teha näiteks ka siis, kui selgub, et toetust on välja makstud mitteabikõlbliku kulu hüvitamiseks. Sellisel juhul kaalutusõigus, kas teha toetuse tagasinõudmise otsus või mitte, puudub. Kaalutusõigus puudub ka juhul, kui toetuse andmine ei ole kooskõlas riigiabi ja vähese tähtsusega abi andmise regulatsiooniga. Toetuse tagasinõudmise otsus tehakse kaalutusõiguse alusel, kui toetuse saaja on rikkunud toetuse saaja kohustust või jätnud täitmata nõude, mis on mõjutanud või võib mõjutada kulude abikõlblikkust. Siin peetakse silmas olukorda, kus toetuse saaja ei järgi menetluskorda või ei täida kohustust või nõuet ning täitmata jätmisega kaasnevat kahjusummat ei ole võimalik üheselt võlaõigusseaduse tähenduses tuvastada. Näiteks on kahjustatud rahaliste vahendite säästliku kasutamise põhimõtet. Kui toetuse saaja suhtes on algatatud likvideerimis- või pankrotimenetlus, ei ole see veel aluseks teha toetuse tagasinõudmise otsus, kuid ajendab toetuse andjat hindama, kas toetatav tegevus jääb sealjuures pooleli või toetatava tegevuse sihipärane kasutamine katkeb projekti perioodil.

Lõike 2 kohaselt ei tehta toetuse tagasinõudmise otsust kui puudus kõrvaldatakse või kohustus või nõue täidetakse või kui toetuse saaja ise avastas ja teatas toetuse andjale, et talle on hüvitatud mitteabikõlblik kulu, ning tagastas selle toetuse andjale ehk täidetud on kõik toetuse vabatahtliku tagastamise tingimused.

Lõike 3 kohaselt võib toetuse tagasinõudmise otsuse tegemiseks ja vormistamiseks jätta kolme aasta pikkuse varuaja ehk toetuse tagasinõudmise otsuse võib teha kolme aasta jooksul toetuse saaja viimase kohustuse täitmise lõppemisest.

Lõige 4 teeb lõikest 3 erisuse ebaseadusliku, väärkasutatud või ühisturuga kokkusobimatu riigiabi korral. Sellisel juhul võib toetuse tagasinõudmise otsuse teha kümne aasta jooksul pärast toetuse saajale toetuse eraldamist. Ebaseaduslikuks riigiabiks loetakse nõukogu määruse (EL) nr 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (kodifitseeritud tekst) (ELT L 248, 24.09.2015, lk 9–29), artikli 1 punktis f nimetatud abi. Riigiabi väärkasutamiseks loetakse nõukogu määruse (EL) nr 2015/1589 artikli 1 punktis g sätestatud. Ebaseaduslik riigiabi on uus abi, mis ei ole eraldatud kooskõlas riigiabi reeglitega. Väärkasutatud abi on abi, mida ei ole kasutatud kooskõlas toetuse andmise tingimuste ja toetuse eraldamise otsusega.

Lõike 5 kohaselt tuleb toetus tagastada 60 kalendripäeva jooksul alates toetuse tagasinõudmise otsuse kehtima hakkamise päevast. Toetuse tagasinõudmise otsus kui haldusakt hakkab haldusmenetluse seaduse § 61 lõike 1 järgi kehtima alates selle teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest koostoimes haldusmenetluse seaduse § 62 lõike 2 punktiga 2, mille kohaselt tuleb haldusakt teha menetlusosalisele kättetoimetamisega teatavaks, kui varasem haldusakt tunnistatakse kehtetuks või seda muudetakse. Toetuse saaja peab toetuse tagasi maksma toetuse tagasinõudmise otsuses näidatud summas ja tähtajaks. Kui toetuse tagasinõudmise otsuse sisuks on kogu toetus tühistada, tuleb toetuse tagasinõudmise otsus tunnistada kehtetuks. Seda ka seetõttu, et kui määratud toetust toetuse tagasinõudmise otsuse tõttu saada ei ole, lõpevad toetuse eraldamise otsuse kehtetuks tunnistamisel ka toetuse saaja muud kohustused, näiteks viia toetatavad tegevused lõpuni. Enne toetuse tagasinõudmise otsuse tegemist tuleb anda toetuse saajale võimalus asjaolusid selgitada ehk ta eelnõu § 16 kohaselt ära kuulata. Sellega tagatakse, et toetuse saaja on tema suhtes käimas olevast menetlusest teadlik ning ta on saanud

otsustamisel teada olevaid asjaolusid selgitada ja toetuse andja on saanud neid otsuse tegemisel arvesse võtta.

Lõike 6 kohaselt tuleb ebaseadusliku riigiabi korral toetus tagasi maksta koos intressiga toetuse väljamaksmisest arvates vastavalt Nõukogu määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (EÜT L 83, 27.03.1999, lk 1–9), artikli 14 lõikele 2, mille rakendamissätted on Komisjoni määruse nr 794/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (EÜT L 83, 27.03.1999, lk 1–9), artiklites 9–11. Toetuse saaja turupositsiooni taastamiseks tuleb toetus tagastada koos liitintressiga ehk eelneval aastal kogunenud intressilt tuleb samuti tasuda intressi, mille rakendamise nõue tuleneb Euroopa Komisjoni määruse (EÜ) nr 794/2004 artiklist 11. Aluseks tuleb võtta toetuse maksmise ajal rakendatud Euroopa Liidu Teatajas avaldatud intressimäär. Toetust saanud toetatavate tegevuste puhul tuleb ebaseaduslik riigiabi seega tagastada liitintressiga alates päevast, kui ebaseaduslik abi maksti, ning intressi määraks tuleb võtta komisjoni riigiabi viite- ja diskontomäär. Liitintressi tuleb maksta kuni toetuse tagasimaksmiseni.

Lõikes 7 sätestatakse, et kui toetuse andjal ei ole võimalik rikkumise rahalise mõju suurust hinnata, võib ta kaalutusõiguse alusel vähendada toetust protsentuaalselt rikkumise raskusega.

Lõigetes 8 ja 9 sätestatakse, et põhjendatud juhul võib toetuse saaja taotleda toetuse tagasimaksmise ajatamist, kui korraga maksmine seab toetuse saaja olulisel määral makseraskustesse. Toetuse saaja võib taotleda tagasinõude ajatamist kümne tööpäeva jooksul toetuse tagasinõudmise otsuse kättesaamisest arvates. Ajatamise taotluses tuleb esitada ajatamisvajaduse põhjendus ja soovitud ajatamise kava.

Lõigete 10 ja 11 kohaselt on toetuse andjal ajatamise taotluse menetluseks ette nähtud kümne tööpäeva, kuid põhjendatud juhul võib ajatamise taotluse menetlust pikendada mõistliku aja võrra, teavitades sellest toetuse saajat. Tagasimaksmise perioodi määrab toetuse andja, kuid see ei saa olla pikem kui neli kuud.

Lõike 12 kohaselt võib toetuse andja teha ajatamistaotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse ka koos toetuse tagasinõudmise otsusega ning otsusest teavitatakse toetuse saajat e-keskkonna kaudu või tähtkirjaga posti teel.

Lõike 13 kohaselt on toetuse andjal õigus tühistada toetuse osadena tagasimaksmise võimaldamise otsus ehk ajatamisotsus, kui toetuse saaja ei pea kinni tagasimaksmise ajakavast. Toetuse saaja peab toetuse tagastama 30 kalendripäeva jooksul ajatamisotsuse kehtetuks tunnistamisest.

Lõike 14 kohaselt, kui tagasimaksmisele kuuluvat toetust tagasi ei maksta, võib toetuse andja nõuda üleantud rahalisi vahendeid tagasi haldusmenetluse seaduse § 69 lõike 1 ja võlaõigusseaduse § 1028 alusel (alusetu rikastumise sätete alusel). See tähendab, et toetuse tagasinõudmise otsus on täidetav üksnes tsiviilkohtu kaudu.

8. peatükk „Toetuse saaja ja toetuse andja õigused ning kohustused“

Paragrahviga 20 kehtestatakse toetuse saaja kohustused, mis rakenduvad alates toetuse eraldamise otsuse jõustumisest.

Toetuse saaja peab tagama eelnõus sätestatud kohustuste täitmise ja eduka elluviimise toetuse eraldamise otsuses ja eelnõus fikseeritud tähtaegade ja tingimuste kohaselt. Toetuse saaja kohustuste tagamine tähendab seda, et need kohustused peab täitma tema ise.

Punkti 1 kohaselt peab toetuse saaja viima projekti ellu heaks kiidetud taotluse kohaselt ehk seal nimetatud eesmärkidel kavandatud tegevuste abil ning saavutama tema enda kavandatud tulemused. Projekti eesmärgid ja tulemused ning nende saavutamiseks kavandatavad tegevused peavad olema kooskõlas eelnõus määratletud võimalustega.

Punkti 2 kohaselt eksponeerib toetuse saaja Kultuuriministeeriumi logo kõigil toetuse abil korraldatud üritustel, sealhulgas nende reklaamides ja trükistel. Logo on kättesaadav Kultuuriministeeriumi veebilehel www.kul.ee.

Punkti 3 kohaselt on toetuse saajal kohustus järgida üldist korrektsust teabe ja aruannete esitamisel, sealhulgas ette nähtud vorminõudeid, arusaadavate selgituste andmist ning õigete andmete ja nõutud dokumentide tähtaegset esitamist. See nõue hõlmab ka seda, et kulu ja maksmist tõendavad dokumendid peavad vastama raamatupidamisarvestuses kehtivatele nõuetele.

Punkti 4 kohaselt peab toetuse saaja järgima projekti elluviimisega seotud teenuste ostmisel riigihangete seaduse põhimõtteid ka siis, kui ta ei ole hankija riigihangete seaduse tähenduses. Kui toetuse saaja ei ole hankija riigihangete seaduse tähenduses, peab ta tõendama, et ostu maksumuse kujunemisel on järgitud riigihangete seaduse §-s 3 sätestatud nõudeid. Riigihangete seaduse tähenduses mittehankijate kohustust ühtlustatakse riigihangete seaduse tähenduses hankijate kohustusega, sest mõlemal juhul on tegemist avaliku ressursi kasutamisega. Toetuse saaja peab võtma vähemalt kaks võrreldavat hinnapakumist tehingute puhul, mille maksumus on ilma käibemaksuta võrdne 5000 euroga või ületab seda.

Punkti 5 kohaselt tuleb toetuse saajal järgida riigiabi reegleid, kui toetus on olemuselt selline abi. Nendest reeglitest tuleneva kohustuse rikkumine võib kaasa tuua toetuse vähendamise ja tagasinõudmise, kuna tegemist oleks toetuse kasutamisega seotud Euroopa Liidu õigusaktide, sealhulgas Euroopa Liidu huvide rikkumisega.

Punktide 6 kohaselt on toetuse saajal kohustus säilitada kulu abikõlblikkust tõendavad dokumendid ja muud tõendid raamatupidamiseseaduses kehtestatud tingimuste kohaselt. Sellist kohustust tuleb rakendada niiviisi, et kui muust seadusest või näiteks Euroopa Liidu riigiabi reeglitest tuleneb siiski pikem dokumentide või andmete säilitamise kohustus, siis tuleb järgida pikemaid tähtaegu.

Punkti 7 ja 8 kohaselt peab toetuse saaja aitama kaasa toetuse andja kontrollitegevusele, sest eelkõige on toetuse saaja kohustatud tõendama kulude abikõlblikkust ning esitatud teabe õigsust või paikapidavust, sealhulgas peab toetuse saaja esitama asjakohased raamatupidamis- ja pangadokumendid, lepingud ja juhtimisotsused, veenmaks toetuse andjat, et tegemist ei ole pettuse ega topeltfinantseerimisega ning täiendavat tuluallikat ei ole tekkinud. Selle kohustuse rikkumine võib kaasa tuua toetuse vähendamise ja tagasinõudmise eelkõige seetõttu, et kulu abikõlblikkuses või kohustuste täitmises ei saa veenduda.

Punkti 9 kohaselt peab toetuse saaja tagama, et lähtutakse usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttest, mida tuleb rakendada ka projekti elluviimisega seotud finantsandmete kajastamisel. Projekti finantsandmed, st projektiga seotud kulud ja nende maksumus, peavad

olema üheselt eristatavad, sealjuures see, milliseid neist käsitletakse abikõlblikuna. Selle kohustuse rikkumine võib kaasa tuua toetuse tagasinõudmise otsuse, kuna võib tekkida kahtlus, et kogu projektiga seotud finantsteave ei ole tuvastatav ehk ei ole usaldusväärne.

Punkti 10 kohaselt peab toetuse saaja viivitamata teavitama toetuse andjat kirjalikult, kui tema taotluses esitatud või projekti elluviimisega seotud andmed on muutunud. Toetuse andja hindab saadud teabe alusel, kas projekti rakendamise tingimused või toetuse andmise eeldused on endised või tuleb toetuse eraldamise otsust muuta. Toetuse saaja peab taotlema nõusolekut toetuse kasutamise tingimuste, sealhulgas projekti tegevuste, tulemuste, eelarve ja tähtaegade muutmiseks, kui muudatus eeldab toetuse eraldamise otsuse muutmist.

Punktide 11 ja 12 kohaselt peab toetuse saaja tagastama koos aruandega toetuse kasutamata jäägi ja toetuse tagasinõudmise otsuse kohase toetuse.

Paragrahviga 21 kehtestatakse toetuse saaja õigused.

Punkti 1 kohaselt on toetuse saajal õigus saada toetuse andjalt teavet ja nõuandeid, mis on seotud toetuse kasutamist puudutavates õigusaktides ja toetuse eraldamise otsuses sätestatud nõuete ning toetuse saaja kohustustega. Toetuse saaja võib pöörduda toetuse andja poole, et saada juhiseid projekti nõuetekohaseks elluviimiseks, sealhulgas eelhindangut projektis kavandatavatele muudatustele, selgitusi kulude abikõlblikkuse ja muude eelnõus sätestatud tingimuste kohta jms.

Punkti 2 kohaselt on toetuse saajal õigus esitada eelnõu § 14 kohaselt oma seisukohad. Äraakuulamisõigus haldusmenetluses eeldab, et puudutatud isikul on võimalik oma arvamust asjasse puutuvast küsimusest piisavalt selgitada ja vajaduse korral võtta seisukoht haldusorgani poolt tema asja menetlemisel esitatud dokumentide suhtes.

Punkti 3 kohaselt on toetuse saajal õigus tutvuda teabega, mis tema kohta koostatud dokumendis sisaldub või mis on sellega lahutamatu seotud. Üle korratakse toetuse saaja õigus tutvuda dokumendis tema kohta käiva teabega, ja saada väljavõtteid, kui dokument sisaldab andmeid, millele juurdepääs on piiratud. Seejuures ei avalikustata teavet, mis võimaldab seostada, millise hinnangu andis toetuse andja konkreetne ametnik või töötaja või kaasatud hindaja. Hindaja kaitse on oluline, et tagada julgelt antud hinnang ja et seda ei saaks seostada konkreetse hindajaga. Samuti minimeerib see hindamisjärgset hinnangute andmist hindajale endale.

Punktis 4 rõhutatakse üle toetuse saaja õigus toetusest igal ajal loobuda ja toetus tagastada.

Paragrahviga 22 kehtestatakse toetuse andja kohustused.

Toetuse andja peamine ülesanne on valida rahastamiseks sobilikud projektid, sealhulgas menetleda taotlused ning maksta rahuldatud taotluse alusel toetust, kontrollida kulude abikõlblikkust ja vajaduse korral teha toetuse tagasinõudmise otsus.

Punktiga 1 kehtestatakse toetuse andjale kohustus järgida eelnõus sätestatud menetluse ja otsuste teatavaks tegemise tähtaegu.

Punktiga 2 kehtestatakse toetuse andjale kohustus järgida riigiabi või vähese tähtsusega abi andmise korral kohustusi, mis tulenevad konkurentsiseaduse 6. peatükist. Selles peatükis kehtestatakse riigisisesed riigiabi andmise reeglid ja sätestatakse, mida tuleb abi andjal teha vähese tähtsusega abi või grupierandiga hõlmatud riigiabi andmisel.

Punkti 3 kohaselt on toetuse andjal kohustus säilitada kulu abikõlblikkust tõendavad dokumendid ja muud tõendid kümme aastat toetuse eraldamise otsuse tegemisest.

Punktide 4–7 kohaselt on toetuse andjal kohustus teostada projektide elluviimise üle kontrolli, sealhulgas vaatama läbi aruandeid ning kehtestama asjakohased juhendmaterjalid ja teha need taotlejale / toetuse saajale kättesaadavaks. Toetuse andja peab kas omal või toetuse saaja algatusel selgitama toetuse andmist ja kasutamist puudutavaid reegleid ning teavitama toetuse saajat viivitamata reeglite muutmisest.

Paragrahviga 23 kehtestatakse toetuse andja õigused.

Punktides 1–3 sätestatakse toetuse andja õigused kontrollida projekti elluviimist ja nõuda asjakohaste täiendavate andmete esitamist. Ühtlasi antakse toetuse andjale õigus teha abikõlblike kulude kontrolli toetuse saaja juures kohapeal. Kohapealse kontrolli käigus saab tuvastada toetuse saaja kohustuste täitmist, sealhulgas projekti tegevuste toimumist ja edenemist ehk toetuse andmise aluseks olevate tulemuste saavutamist, projekti kulude ja tulude kohta eraldi arvepidamise olemasolu ning tehingute kajastamist raamatupidamises. Kohapealse kontrolli käigus kontrollitakse ka seda, kas toetuse andjale abikõlblike kulude kohta esitatud dokumendid vastavad originaalile.

Punktide 4–10 kohaselt on toetuse andjal õigus tunnistada toetuse eraldamise otsus või selle osa kehtetuks ning teha toetuse tagasinõudmise otsus (sisuliselt toetuse vähendamise või tühistamise otsused) ning teha teisi eelnõus sätestatud otsuseid, sealhulgas pikendada projekti perioodi.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu vähese tähtsusega abi puudutavad sätted on Euroopa Liidu vastavate õigusaktidega kooskõlas.

4. Eelnõu mõju

Eesti kultuuri rahvusvahelistumise ja tutvustamise toetamist on kuni eelnõu jõustumiseni rakendatud kultuuriministri käskkirjade alusel. Kuna 17. juulil 2017 kehtima hakanud riigieelarve seaduse §-s 53¹ nähakse ette volitusnorm riigisisese toetusprogrammi tingimuste ja korra kehtestamiseks ministri määrusega, sätestatakse nimetatud toetuse andmise kord määrusega. Tingimused, rakendaja ja sihtrühm jäävad määruse vastuvõtmisel samaks. Samaks jäävad ka toetatavad tegevused. Mõju muudele valdkondadele ega ebasoovitavat mõju ei kaasne.

5. Eelnõu rakendamiseks vajalikud kulutused

Eelnõu alusel toetuse andmist rahastatakse riigieelarvest ja iga-aastane eelarve kinnitatakse Kultuuriministeeriumi valitsemisala eelarve käskkirjaga. Eelmisel aastal oli taotlusvooru eelarve 100 000 eurot. Eelnõu rakendamisega lisakulusid ei kaasne.

6. Eelnõu rakendamine ja jõustumine

Eelnõu jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine ja huvigruppide kaasamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja arvamuse avaldamiseks mittetulundusühingule LOOV EESTI.